

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg	3
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning.....	5
2 Översikt av strategisammanhanget	6
2.1 Förändringar i strategisammanhanget.....	8
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	9
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	10
3 Resultatredivisning.....	10
Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	10
3.1 Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling.....	11
Mål 1:Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ekonomisk integration med EU.....	12
Mål 2: Konkurrenskraftiga små och medelstora företag	12
3.2 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat	13
Mål 3: En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet.....	13
Mål 4: Offentliga tjänster levereras med bättre kvalitet, utifrån principer om icke-diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption.....	14
Mål 5: Ett mer effektivt rättsväsende, som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med europeisk standard.....	15
Mål 6: Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel	15
Mål 8: Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring	16
Mål 9: Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val.....	17
Mål 10: Friare och mer oberoende media	18
Mål 11: Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EUs strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering	19

Mål 12: Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv.....	20
Mål 13: Ökat förtroende och försoning mellan partnererna i och mellan länderna	21
3.3 Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar	22
Mål 14: Att partnerländerna i högre grad uppfyller EUs regelverk och internationella överenskommelser för miljö, klimat och energi	22
Mål 15: Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle..	23
Mål 16: Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi	23
4 Implikationer för innevarande strategiperiod.....	24
Bilaga 1 P6 rapport Bosnien och Hercegovina 2019	1

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stöd område*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. **Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och
- (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Denna rapport avser 2019, det näst sista året av innevarande resultatstrategi, och innehåller förändringar och ny information sedan den senaste strategirapporten. Den övergripande förändringsteorin som härletts från resultatstrategin är att förbättra levnadsvillkoren för kvinnor och män i Bosnien Hercegovina (BiH) med hjälp av den reformprocess som följer med EU-närmandet och en framtida EU-anslutning.

EU-närmandet går mycket långsamt och det viktigaste framsteget 2019 var antagandet av en handlingsplan för att genomföra de 14 rekommendationerna i EUs utlåtande om BiH från maj 2019.³ EU-ramverket bedöms fortsatt utgöra färdplanen för fortsatta reformer varför förändringsteorin har fortsatt giltighet.

Absolut fattigdom är fortsatt låg i BiH och den största andelen fattiga återfinns på landsbygden. Baserat på uppgifter från 2015 lever vart sjätte hushåll under landets fattigdomsgräns. Bland de särskilt missgynnade grupperna återfinns den romska minoriteten där 69 procent befann sig under fattigdomsgränsen.⁴

Den viktigaste slutsatsen i denna rapport är att utvecklingen mot strategimålen går mycket långsamt på grund av den tillspetsade politiska situationen och landets komplexa administrativa struktur. Den svenska portföljen bedöms dock som relevant för att möta landets utvecklingsutmaningar och i relation till den svenska resultatstrategin. Insatserna har också genomgående givit goda resultat.

	Mål ⁵	Portfölj ⁶
Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling		
1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU		
2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag		
Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat		
3. En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet		
4. Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet och minskad korruption		
5. Ett mer effektivt rättsväsende i enlighet med europeisk standard		
6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel		
7. En mer demokratisk och effektiv poliskår		
8. Ett mer pluralistiskt civilt samhälle		

³ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019

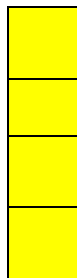
⁴ World Bank – Western Balkans Regular Economic Report No. 14, 2018

⁵ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt;

Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

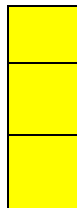
⁶ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

9. Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande
10. Friare och mer oberoende media
11. Åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering
12. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv
13. Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna

Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

14. EUs regelverk och int. överenskommelser för miljö, klimat och energi
15. Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle
16. Mer hållbar samhällsservice som vatten och avlopp, avfallshantering, energi

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:	Utbetalat belopp hittills:	Antal insatser 2019:
8 925 MSEK	7 525 MSEK varav 920 MSEK i BiH	65

Daytonavtalet från 1995 stoppade kriget men lade inte grunden för en varaktig fred eller ett funktionellt statsbygge. BiH har ett av världens mest komplicerade styrelseskick. I ett land med en befolkning på uppskattningsvis 3 miljoner invånare finns det 14 regeringar på olika nivåer och tre statschefer. Delegeringen av politisk makt är omfattande och etniska kvotsystem och roterande representation mellan de tre konstituerande folkgrupperna gör att mycket av den politiska energin går åt till politisk kohandel mellan olika politiska nivåer. Det leder ofta till politiska låsningar som hindrar reformer. Efter valet i oktober 2018 hade landet ingen regering på central nivå under 14 månader fram till december 2019. På grund av detta var parlamentet heller inte funktionellt då utskotten inte kunde tillsättas innan det fanns en regering. I den ena av landets entiteter, Federationen Bosnien Hercegovina (FBiH), finns fortsatt ingen ny regering efter valet 2018. På grund av motsättningar mellan det dominerande bosniakiska partiet (SDA), lett av Bakir Izetbegovic, och det dominerande bosnien-kroatiska partiet (HDZ), lett av Dragan Covic, har heller inte val kunnat hållas i Mostar sedan 2008. I den andra entiteten, Republika Srpska (RS), dominerar ett bosnienserbiskt parti (SNSD) under Milorad Dodik varför man snabbt efter valet kunde bilda en regering där. RS har dock andra problem som ett generellt sett mindre utrymme för fri media och ett oberoende civilsamhälle.

De tre dominerande politiska ledarna i landet, säger alla att de vill att landet ska bli medlem i EU. Viljan att genomföra nödvändiga reformer är inte lika tydlig och frågan är vilket BiH man tänker sig inom EU. Izetbegovic vill se en stark central stat utan entiteter, Dodik vill stärka dem på statens bekostnad och Covic agerar på ett sätt som får många att tro att han vill skapa en tredje bosnienkroatisk entitet. Deras motstridiga visioner för BiHs framtida struktur tillsammans med BiHs nuvarande mycket komplicerade

regeringsstruktur och polariserade politiska läge utgör en hämsko på de reformer som behövs för EU-närmandet.

EU-närmandet är trots detta det viktigaste ramverket inom vilka BiHs reformprocess utvecklas, men reformtakten är långsam. Stabiliserings- och associeringsavtalet (SAA) mellan EU och BiH trädde i kraft 2015 efter många politiska förvecklingar. I februari 2016 lämnade BiH in sin ansökan om EU-medlemskap och i september 2016 gav Europeiska rådet EU-kommissionen (KOM) i uppdrag att ta fram sitt utlåtande om BiHs anökan. Under 2017 och 2018 besvarade landet framgångsrikt KOM frågeformulär bestående av sammanlagt 3 242 frågor. I maj 2019 offentliggjorde KOM sitt utlåtande angående BiHs medlemskapsansökan. I den identifierades 14 huvudprioriteringar och KOM skulle rapportera om framsteg inom dessa till rådet i sin årliga rapport i 2020.⁷ Baserat på den rapporten kommer rådet sedan att fatta beslut om BiH nästa steg på sig väg mot EU. Det finns realistiska förhoppningar om kandidatlandsstatus bland politikerna i BiH. Reformtakten är mycket långsam och det är inte sannolikt att rådet beslutar om kandidatlandsstatus inom en nära framtid.

KOMs utlåtande drog slutsatserna att BiH måste göra grundläggande förändringar av det rättsliga och konstitutionella ramverket för att uppfylla de fjorton huvudprioriteringarna. Landet måste avsevärt stärka sina institutioner för att kunna garantera demokrati, rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Utlåtandet framhävde också att BiH måste ändra på sin konstitution i linje med europeisk standard och säkerställa sina institutioners funktionalitet. Även valsystemets och rättsväsendets funktionalitet måste förbättras. Kampen mot korruption och organiserad brottslighet, inklusive terrorism, liksom effektiv gräns-, migrations- och asylhantering måste stärkas. Skyddet av grundläggande rättigheter för alla medborgare, inklusive en gynnsam miljö för civilsamhället och försoning och skyddet av och inkludering av utsatta grupper. Man behövde också genomföra vissa grundläggande steg gällande förvaltningsreform (*Public Administration Reform, PAR*).⁸

Korruptionen är utbredd i båda entiteterna och på alla nivåer och utgör ett hinder för reformer. De politiska partierna och deras ledare har ofta band till statliga och privata företag vilka, tillsammans med myndigheter och departement, används för att upprätthålla klientelistiska belöningssystem. Detta bidrar till en överdimensionerad offentlig sektor och minskade utsikter för ekonomisk tillväxt. Trots detta var KOMs utlåtande mer positivt gällande det ekonomiska kriteriet och bedömde att en viss nivå av makroekonomisk stabilitet hade uppnåtts. Man noterar dock de problem det svaga och dysfunktionella rättsväsendet och den omfattande korruptionen medför för ekonomisk utveckling. En fragmentering av landets inre marknad och bristande infrastruktur pekades också ut som svagheter.⁹

Enligt Världsbankens återkommande ekonomiska rapport uppvisar BiH fortsatt en relativt stabil tillväxt på 3,1 procent 2019. Sänkningen från förra årets 3,6 procent förklaras av sjunkande export beroende på globala handelskrig och tulldispyten med Kosovo. Arbetslösheten beräknas ha sjunkit från förra årets 18,4 procent till historiskt låga 15,7 beroende dels på de senaste årens tillväxt och därmed ökade efterfrågan på arbetskraft, dels en minskning av arbetsstyrkan på grund av utvandring.¹⁰ Att unga välutbildade personer lämnar landet är ett annat hot mot den ekonomiska utvecklingen. Ingen vet hur

⁷ EC: Commission Opinion 2019

⁸ EC: Commission Opinion 2019, sidan 13

⁹ EC: Commission Opinion 2019, sidan 9

¹⁰ World Bank – Western Balkans Regular Economic Report Nr.16, 2019

stor befolkningen är i BiH idag. Den preliminära resultaten från den senaste folkräkningen, 2013 visade att det fanns 3,5 miljoner i landet. Det slutliga resultatet offentliggjordes först 2016 efter en lång period av diskussion och motsättningar mellan entiteternas statistikbyråer. Enligt officiella uppgifter har 200 000 personer lämnat landet sedan 2013.¹¹ Osäkerhet kvarstår om BiHs befolkningssiffror och flera bedömare sätter siffran ännu lägre.

BiH är ett av Europas minst urbaniserade länder och en majoritet av befolkningen bor på landsbygden. Medan endast en liten del av befolkningen (4 procent) lever i absolut fattigdom är den relativa inkomstfattigdomen betydande. Enligt den senast genomförda hushållsundersökningen från 2015 lever var sjätte hushåll under den nationella fattigdomslinjen med högre tal i rurala än i urbana områden. Många fattiga hushåll är beroende av pengaförsändelser från släktingar i utlandet. Landets romska befolkning (80 000–100 000) är särskilt utsatt och hela 69 procent lever under fattigdomslinjen.¹²

Jämställhet utgör fortsatt en utmaning för BiH. Hela 48 procent av landets kvinnor över 15 år uppger sig någon gång ha utsatts för könsbaserat våld eller våld i nära relationer.¹³ Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden och kvinnors löner är markant lägre än mäns. Kvinnors politiska deltagande är marginellt. Män och kvinnor styrs till största delen av traditionella normer och kvinnorörelsen bedöms fortsatt behöva stöd.

Förbättringar sker på miljöområdet, men mycket återstår vad gäller exempelvis energieffektivisering, avfallshantering, vattenrening och utsläppsminskning. Miljöfrågor är generellt sett lågt prioriterade bland beslutsfattare och politiker. Ekonomiska begränsningar sätter ofta hinder och lån och investeringar utifrån behövs. Den senaste vinterns mycket dåliga luft, där Sarajevo och flera andra städer i BiH flera gånger varit i topp av den föga smickrande listan av städer världen över med sämst luftkvalitet, har ökat allmänhetens medvetenhet i miljöfrågor. Frågorna behöver ges ökad prioritet, särskilt om BiH ska kunna leva upp till EUs direktiv på området.

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Inga stora förändringar har skett sedan föregående rapport. År 2019 dominerades av politiska blockeringar och förhandlingar om regeringsbildningar på olika nivåer efter valen i oktober 2018. Avsaknaden av en regering på central nivå och i FBiH fick de EU-relaterade reformerna att nästan helt stanna av. En uppgörelse nåddes till slut i december 2019 om att bilda regering på central nivå, 14 månader efter valen. I FBiH finns fortsatt ingen ny regering.

När regeringen på central nivå skapades uppmanade EU BiH att accelerera reformansträngningarna för att ta igen den tid som förlorats. Efter endast två månader är situation dock mer oviss än på många år efter att RS politiker i februari beslutade att inte delta i beslutsfattande på central nivå innan de utländska domarna i konstitutionsdomstolen byts ut mot inhemska och vallagen revideras. Det senare kravet om vallagen tillkom efter att Covic givit sitt stöd till Dodik gällande de utländska domarna. Båda är kopplade till konstitutionen och kan ta lång tid att komma överens om. Denna utveckling gör det dessutom osannolikt att en regering kommer att bildas i FBiH i närtid. Redan innan det såg 2020 ut att

¹¹ BIRN.: Bosnia Powerless to Halt Demographic Decline, 2019

¹² World Bank – Western Balkans Regular Economic Report No. 14, 2018

¹³ OSCE, Well-being and Safety of Women - OSCE undersökning på VaW i Bosnia och Herzegovina, draft report 2019

bli ett år som kunde leda till negativa återblickar, uppskruvad retorik och splittring med 25 år sedan folkmordet i Srebrenica och 25 år sedan Daytonavtalet skrevs under. I oktober hålls lokalval.

KOMs utlåtande om BiH:s medlemskapsansökan från maj 2019 anger i detalj det som BiH måste göra för att bli medlem och utgör nu det främsta styrande dokumentet för EUs stöd till landet. KOMs fördjupade rapport om situationen gällande rättsstatsområdet i BiH som offentliggjordes i slutet av 2019, och som pekar på allvarliga brister, är också ett viktigt dokument.¹⁴ Det är positivt att BiH antagit en handlingsplan för att genomföra rekommendationerna i utlåtandet.¹⁵ Detta måste nu följas av konkret handling och åtgärder särskilt decentraliserad och lokal nivå.

Den tydligaste positiva utvecklingen under 2019 står att finna i kantonen Sarajevo och den politik som det multietniska partiet Nasa Stranka och dess koalitionspartner har fört. Kantonens regering har gjort konkreta ansträngningar för ökad transparens i förvaltningen och för att ta i tu med miljöutmaningarna i huvudstadsregionen. Därtill genomfördes för första gången någonsin en Pride-parad i september 2019 med cirka 3 000 deltagare. Genom ett misstroendevotum från de etablerade partierna fälldes denna regering i början av 2020 varför Nasa Stranka nu övergår till att bilda opposition.

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten: 2,5 %	Strategins andel av totalt biståndet: Uppgift saknas
Givargemensam samarbetsstrategi: Saknas	EU-strategin (ej gemensam) gäller 2014- 2020 Status på EU-gemensamprogrammering: Görs ej
De fem största givarna (organisationer och/eller länder) är: EU, USA, Schweiz, Sverige, Tyskland	Sverige är den tredje största bilaterala givaren. Av EU Medlemsstater är Sverige den största givaren.
EU-delegerat samarbete: Inga medel mottagna från EU-kommissionen	

EU är med sitt förmedlemskapsstöd (IPA) den största och dominerande aktören på biståndsområdet i BiH. Sverige är just nu den tredje största bilaterala givaren av gåvomedel, efter USA och Schweiz. Sverige är också den största givaren av gåvomedel bland EUs medlemsstater. Storbritannien har på senare år ökat sin finansiella volym och ambition, främst genom sin *Good Governance Fund*. Andra viktiga aktörer är Tyskland med sitt tekniska bistånd och kreditverksamhet, Norge samt de multilaterala utvecklingsbankerna (EBRD, EIB, Världsbanken). USA, Storbritannien och Schweiz har de senaste åren blivit mer synliga och aktiva. Sverige arbetar aktivt för att komplettera och stärka EUs IPA-stöd men ökar också sin samordning med dessa stora givarländer.

EU-delegationen (EUD) i BiH tillämpar inte gemensamprogrammering. Ambassaden upprätthöll under 2019 täta och tillitsfulla kontakter med EUD för samordning och informationsutbyte gällande förvaltningsreform, jämställdhet, mänskliga rättigheter och miljö. Möten har också genomförts, på

¹⁴ Expert Report on Rule of Law issues in Bosnia and Herzegovina, Brussels, 5 December 2019

¹⁵ Directorate for European Integration of BiH: Action Plan for the Implementation of Priorities from the European Commission Analytical Report, 2019

ambassadens initiativ, för att diskutera strategisamordning, dock utan några konkreta resultat i form av ökad gemensamprogrammering så här långt.

Allmänt sett är Sverige en erkänd och efterfrågad aktör inom utvecklingssamarbetet i BiH, känt för sitt starka stöd för EUs utvidgning, som aktivt deltar i samordning av bistånd och policy på flera områden.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Tabell 5: Utfall från alla anslagposter i Bosnien och Hercegovina			
	Anslagspost	Utfall 2019 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
Bosnia-Herzegovina	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället (7 1:1.5)	6 295	0
	115 Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet (7 1:1.23)	191 463	239 861
	Total	197 758	239 861

De tydligaste synergier skapas genom den nära samordning och det kompletterande förhållande som finns till det regionala reformsamarbetet inom samma strategi. Synergier återfinns inom alla tre resultatområden men är tydligast på miljöområdet. Vidare skapas omfattande synergier genom garantiinstrumentet som i kombination med bilaterala medel genom att öka tillgången till utvecklingsfinansiering för vissa målgrupper ger ett bidrag till BiHs ekonomiska utveckling.

Stöd ges också genom strategin för stöd till civilsamhället inklusive stöd till partianknutna organisationer. I dessa fall gör dock Ambassaden bedömningen att den kompletterande effekten och synergier är svårare att se.

3 Resultatredovisning

Detta avsnitt redovisar resultat per strategimål. Genom representativa exempel på svenska insatser och referenser till övergripande bedömningar av utvecklingen motiveras val av trafikljus för utveckling mot strategimålen samt den svenska portföljens relevans och resultat. Som framgår bedöms den svenska portföljen genomgående vara relevant för landets utvecklingsutmaningar och den svenska strategin samt totalt sett leverera goda resultat. Utvecklingen mot strategimålen är däremot mindre positiv med genomgående gult trafikljus.

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Stödområden

Utbetalt KSEK

1. Ekonomisk utveckling	40 364 KSEK (21%)
2a. Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstat, fokus på stärkande av offentlig förvaltning och rättsväsendet	32 654 KSEK (17%)

2.b. Demokrati, mänskliga rättigheter, och rättsstat fokus på förbättrade mänskliga rättigheter och demokratiskt inflytande 35 614 KSEK (19%)

3. Miljö och klimat 82 831 KSEK (43%)

2019 var ett ovanligt år med historiskt höga utbetalningar. Med de tillskott som beslutades om under året på 15 MSEK för Demokratisatsningen samt 10 MSEK för klimatinsatser utbetalades total 191 MSEK under 2019. Med de särskilda satsningar som gjorts under senare år att öka stödet inom resultat område 3, så erhöll detta område den största andelen medel 2019. Över hela strategiperioden har dock resultat område 2 behållit en dominerande position (38 procent).

Som anges nedan, och som även reflekteras i EUs utlåtande, är utvecklingen mot strategimålen blygsamma. Den huvudsakliga anledningen därtill är BiHs komplexa förvaltningsstruktur som försvårar nationella lösningar och önskade reformer. Sveriges utvecklingssamarbete bedöms bana väg för reformer genom att stärka institutioner och samarbetspartners på alla nivåer av det offentliga området och inom civilsamhället genom skapandet av efterfrågan ”underifrån” för nödvändiga reformer. Stödet till mark- och fastighetsförvaltning är ett exempel där Sveriges samarbete genom Svenska Lantmäteriet bidrar till att stärka samverkan och arbetet mellan de olika entiteterna och deras system.¹⁶ Vårt konsekventa pådrivningsarbete att inkludera ett nationellt samarbete samt kontakter över entitetsgränserna och andra administrativa skiljelinjer, därtill vårt nära samarbete kring reformarbetet kopplat till EUs utlåtande, är huvudargument för att hävda att svenskt stöd ändå ger effekt på strateginivån. Givet att utvecklingen varit begränsad eller stillastående, så kan man argumentera för att situationen kunde varit än sämre förutan svenskt och andra givares stöd.

Balansen i volymer mellan resultat områdena bedöms som relevant. Baserat på en bedömning som handlar om BiHs brådskande att genomföra nödvändiga reformer för EU-närmande så är det ambassadens ambition för det kommande året att söka insatser som ger hög avkastning vad avser behovet att svara upp mot EUs utlåtande och dess prioriteringar. Ett fortsatt fokus på Demokratisatsningen kan genomföras inom samtliga resultat områden. Däremot visar ambassadens preliminära multidimensionella fattigdomsstudie från 2019, ett behov att öka ansträngningarna att nå speciellt utsatta grupper och personer som människor med funktionsnedsättning och den romska minoriteten.

Som framgår av BISI-rapport P6, bedöms en övervägande majoritet av insatserna ha förutsättningar att nå uppsatta mål. Resultaten redovisas i mer detalj nedan.

3.1 Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling

Utvecklingen inom detta resultat område uppvisar vissa framsteg men hålls fortfarande tillbaka av en rad strukturella begränsningar. De svenska insatserna är relevanta för behoven på området och har en balans mellan arbete på policynivå och mer direkt stöd till innovation samt små och medelstora entreprenörer, alla med relevans för BiHs EU-närmande.

¹⁶ CILAP Phasing out, Insatsnummer: 13543

Mål 1: Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ekonomisk integration med EU

Strategimål

EUs framstegsrapport för Bosnien-Hercegovina klargör att marknadstillgång och utförelseregleringar alltför svårt och tidskrävande.¹⁷ Handelsintegrationen med EU ökar kontinuerligt, men takten är långsam.¹⁸ OECD:s 2019 SME Policy Index rapporten understryker en positiv utveckling som är noterbar genom implementeringen av *EU Small Business Act* (SBA) som relaterar till förbättringar av landets legala ekonomiska och regelmässiga miljö för små och medelstora företag (SME).¹⁹ Men, EUs rapport klargör att det finns behov för BiH att fortsatt förenkla och harmonisera affärsregistrering och licensgivning mellan landets entiteter samt söka skapa en gemensam ekonomisk zon.²⁰ Arbetslösheten minskade 2018 från 18,9 % för män och 23,1 % för kvinnor till 17,2 % (män) 20,9 % (kvinnor).²¹ Ekonomisk utveckling och integration med EU går alltså trögt, men givet framstegen genom *EU Small Business Act*, med positiva implikationer inte minst för SME, motiverar detta valet av gult trafikljus.

Portfölj

Portföljen är bred och inkluderar samarbete med lokal förvaltning, privata sektorn, och internationella aktörer. *Small Business Act - Strategic and Policy Framework* underlättar dialogen mellan centrala policyaktörer och som bidrar till att etablera detta som ett gemensamt metodologiskt ramverk och därigenom skynda på ekonomisk integration med EU.²² Genomförandet återges i OECDs SME-rapport.²³ Stödet till FNs SDG-projekt²⁴ syftar till att ge ökad kapacitet till såväl offentliga som privata sektorn i BiH att bidra till genomförande av de hållbara utvecklingsmålen (SDG).²⁵ Genom dialog samt en mycket deltagande process, har BiH officiellt inlämnat sin första frivilliga nationella översyn av SDG och Agenda 2030 och dess genomförande till FN i juli 2019.²⁶ Portföljen har ett tydligt fokus på aktiviteter som bidrar till Mål 1 och har uppnått goda resultat. Sammantaget med de positiva resultaten kring SBA motiverar detta grönt trafikljus.

Mål 2: Konkurrenskraftiga små och medelstora företag

Strategimål

Den offentliga och privata sektorn i BiH är överens om att entreprenörskap och företagsutveckling är helt väsentliga för att kunna skapa en dynamisk marknadsekonomi.²⁷ Utvecklingen av SME är blygsam givet en komplex affärsmiljö, svag lagstiftning och tillämpning, men också på grund av brist på kapital för vissa entreprenörer. I BiH finns det endast 8.5 företag per 1 000 innevånare vilket är långt under EUs genomsnitt (57) och i regionen.²⁸ Bankutlåning till den privata sektorn har ökat men det är alltför svårt

¹⁷ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019, sid. 74

¹⁸ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019, sid. 80

¹⁹ OECD SME Policy Index: Western Balkans and Turkey 2019 sid.527, 531

²⁰ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019, sid.78

²¹ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019, sid.138

²² "Small Business Act Strategic and Policy Framework in BiH, SBA in BiH", Insatsnummer: 10496

²³ OECD SME Policy Index: Western Balkans and Turkey 2019 sid.527, 531

²⁴ SDGs and Agenda 2030 in BiH, Insatsnummer: 10495

²⁵ SDGs and Agenda 2030 in BiH Progress Report, 2019, sid. 5. UM2017\41438-29, Insatsnummer: 10495

²⁶ Ibid

²⁷ OECD SME Policy Index: Western Balkans and Turkey 2019, sid.536

²⁸ OECD SME Policy Index Western Balkans and Turkey 2019, sid.39.

för SME att få tillgång till finansiering.²⁹ Utbildningssystemet är inte anpassat för de krav som den moderna marknadsekonomin kräver. Endast 10 % av alla grund- och gymnasieskolor har entreprenörskap som en naturlig del av kompetensutveckling i läroplaner.³⁰ Ungdomars deltagande i arbetsmarknaden och sysselsättningsgrad uppgår till 32.3% respektive 19.7%.³¹ Sammantaget går utvecklingen inte framåt, men ej heller bakåt, varför trafikljuset blir gult.

Portfölj

Som ett svar till de omfattande utmaningarna inom områden har Sida fortsatt att stödja olika initiativ för att stärka till ungdomars entreprenörskap, SME-tillväxt och innovation. Projektet *Challenge to Change* som ger stöd till innovativa affärsidéer har totalt förmedlat 110 bidrag så här långt vilket har genererat 631 nya sysselsatta av vilka 60 procent var kvinnor och nästan 80 % unga.³² Både projektet Mozaik Foundation³³ och stödet till KULT³⁴ syftar till att stödja unga entreprenörer i BiH. Efter offentliga utlysningar om förslag har KULT valt ut 8 kommuner för att bygga upp lokala entreprenörsfonder för ungdomar, där unga arbetslösa från dessa lokalsamhällen kan erhålla stöd för olika affärsidéer.³⁵ Ett nytt garantiavtal som slöts med banken ProCredit 2019 för utlåning till SME har som delmål att stötta energieffektivisering och gröna investeringar.³⁶ Projektportföljen stimulerar innovation och ekonomisk tillväxt inom SME genom att ge tillgång till finansiering och uppmuntra ungas framåtanda/entreprenörskap. Insatserna uppvisar goda resultat och svarar mot en viktig utvecklingsutmaning för BiH, vilket motiverar grönt trafikljus.

3.2 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat

Utvecklingen inom detta resultatområde hämmades till stor del genom de låsningar som uppvisades på det politiska området samt landets komplexa administrativa struktur. Den svenska portföljen är bred men svarar väl mot målen i strategin samt bedöms genomgående ha hög relevans för de krav som ställs på BiH i EU-närmandet vad gäller stärkt demokrati, en förvaltning i medborgarnas tjänst, rättsstatens principer, bekämpning av korruption och grundläggande rättigheter. Portföljen uppvisar också en balans mellan stöd till statliga och offentliga strukturer och civilsamhället.

Mål 3: En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet

Strategimål

Förvaltningsreform (PAR) i BiH är en av landets viktigaste prioriteringar för fortsatt generell ekonomisk och social utveckling, och avgörande för den fortsatta EU integrationen. En landsomfattande PAR-strategi förbereds och skall tillsammans med en handlingsplan antas av alla regeringsnivåer. Strategin

²⁹ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019 sid.77

³⁰ OECD SME Policy Index: Western Balkans and Turkey 2019, sid.527

³¹ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019, sid.138

³² Challenge to Change Annual Progress Report 2019, Annex II Performance Indicator Summary Worksheet, p. 1

Insatsnummer: 55060034, UM 2016/26799-31

³³ MOZAIK Collective Impact for Youth-Lonac.ba, Insatsnummer: 11689

³⁴ Institute for youth development, KULT, Insatsnummer: 11328

³⁵ Institute for youth development, KULT Annual report I sid.21, Insatsnummer: 11328

³⁶ Guarantee to Procredit (grant part), Insatsnummer: 55060042

har en tid varit fastlåst i politiska motsättningar mellan olika regeringsnivåer och det är viktigt att den övergripande samordningen och styrningen av PAR återupptas. Mycket återstår att göra för att anpassa lagstiftningen och få den i samklang med EUs standarder på området och för att lagstiftningen ska efterlevas. BiH saknar också en nationell strategi för offentlig finansiell styrning (*Public Financial Management*, PFM) och styrningen inom området är svag. Trots det låsta läget och den långsamma utvecklingen bedömer ambassaden ändå att utvecklingen inte går bakåt och att det nu finns förnyad vilja att söka vägar för att återta reformagendan. Trafikljuset blir därför gult.

Portfölj

De två första årens stöd till skattereform, genom svenska Skatteverket, har nått betydande resultat vad avser förbättrad attityd och beteende mot skattebetalarna.³⁷ Uppföljning och ansvarsutkrävande av myndigheter stöds genom ett kärnstöd till Transparency International (TI) BiH³⁸ och Center for Civic Initiatives (CCI)³⁹. Därutöver ges stöd till Direktoratet för EU Integration (DEI) för att stärka deras koordinering och hantering av EUs IPA-medel samt information om EUs bistånd till medborgare i BiH.⁴⁰ Sida ger även stöd till FBiHs regering för stärkt koordinering av EUs stöd. De svenska insatserna har stark relevans för centrala processer i EU-närmandet visar så här långt goda resultat varför trafikljuset markeras som grönt.

Mål 4: Offentliga tjänster levereras med bättre kvalitet, utifrån principer om icke-diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption

Strategimål

Systemet med lokalt självstyre i Bosnien-Hercegovina är mycket komplext och inte enhetligt, i synnerhet när det gäller avgränsningar av ansvar mellan kommuner, kantoner och entiteter. Analyser som gjorts av Europarådet och dess rekommendationer, särskilt, kongressrekommendation 324 (2012) gällande BiHs genomförande av *European Charter on Local Self-Government*, pekar på bristande efterlevnad och uppmanar entiteterna i BiH genomföra reformer för ökad decentralisering. Trots detta har inspirerande framsteg gjorts på lokal nivå under senare år, främst tack vare stöd från det internationella samfundet, men också på basis av ökat lokalt ägarskap och genom att lokala ledare lyssnat till lokalsamhällets behov och krav. Korruption är ett stort problem i BiH och Hercegovina. Den finns överallt och på alla regeringsnivåer och genomsyrar vanliga människors dagliga liv, inte minst inom hälsoområdet, utbildning, sysselsättning och offentlig upphandling. Transparency Internationals senaste rapport anger att "BiH har fallit ned 11 placeringar och fått sin värsta bedömning på åtta år, med ett CPI-mått på 36/100, vilket renderar landet en 101 plats av totalt 180".⁴¹ Politiska motsättningar och fördelning av politisk-etniska maktkvoter reducerar offentlig granskning av olika myndigheter och underlättar korruption. Den statliga strategin och handlingsplanen mot korruption i BiH har löpt ut och en ny håller på att tas fram och skall antas av alla regeringsnivåer. Sammantaget gör landets komplexa och fragmentiserade regeringsstrukturer att man inte kan accelerera snabbare och möta EUs standarder

³⁷ Tax System Reform in BiH, Insatsnummer 10174

³⁸ Transparency International, Insatsnummer 12914

³⁹ Public audits with CCI Insatsnummer: 12887

⁴⁰ Support to Directorate for EU Integrations (DEI) in BiH, Insatsnummer: 11320

⁴¹ TI: Transparency International Corruption Perception Index 2019, sid. 3

och regelverk. Utvecklingen mot detta strategimål bedöms på basis av ovannämnda rapport och analys som gul.

Portfölj

Sverige ger fortsatt stöd till att stärka ansvarsutkrävande av lokala förvaltningar/regeringar som syftar till att förbättra servicen till medborgarna. Två projekt är samfinansierade med Schweiz (stöd till lokala råd för medborgarinflytande genom UNDP⁴² samt kapacitetsutveckling av kommunförbunden genom SKR⁴³) och är direkt inriktade på att öka människors livskvalitet genom effektivare kommunala tjänster och deltagande i demokratiska processer på lokal nivå. Projekten givit viktiga bidrag till en fungerande decentralisering i landet. Sveriges engagemang i att bekämpa korruption sker också genom vårt kärnstöd till Transparency International BiH⁴⁴ och engagemanget genom CCI⁴⁵ och dess uppföljning av revisioner som gjorts av statliga myndigheter och företag. Portföljen är tydligt fokuserad på utvecklingsutmaningarna inom området. De synbara och goda resultaten motiverar ett grönt trafikljus.

Mål 5: Ett mer effektivt rättsväsende, som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med europeisk standard

Mål 6: Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel

Strategimål

48 procent av alla kvinnor över femton år gamla i BiH uppger sig ha erfaren någon form av övergrepp - våld (fysiskt/psykiskt), förföljelse eller sexuellt ofredande⁵⁰. Alltsedan Istanbulkonventionen ratificerades av BiH (2013), har lagstiftningen setts över och justerats vad gäller våld i hemmet och våld mot kvinnor generellt. Trots detta kvarstår svagheter vid uppföljning av lagstiftningen, ansvarsutkrävande och genomslag för dessa. Harmonisering av lagar i BiH är svårt. Hatbrott är vanligt förekommande, detta trots förstärkt skydd i form av ny antidiskrimineringslag från 2016. Ökade migrationsströmmar genom BiH, tidvis upp mot 900 per vecka, har ökat spänningar och förekomst av hatbrott.⁵¹ BiH lever inte upp till internationella minimikrav vad gäller att bekämpa människohandel. Kvinnor och flickor i BiH är exempelvis föremål för sexhandel, marginaliserade romska barn tvingas tigga etc.⁵² Trots att handlingsplaner finns på plats, så är lagstiftningen inte harmoniserad i landet och det institutionella samarbetet och koordineringen svag.⁵³ Medvetenhet och kunskaper om våld mot kvinnor och hatbrott växer, men framstegen är små varför ett gult trafikljus anges.

Portfölj

Sveriges portfölj är omfattande vad gäller stöd relaterat till våld mot kvinnor (*Gender-Based Violence, GBV*), våld i hemmet (*Domestic Violence, DV*) samt till hatbrott. UN Women får stöd för sitt arbete mot

⁴² Strengthening the Role of Local Communities – MZ in Bosnia and Herzegovina (BiH), Insatsnummer: 55000024

⁴³ Strengthening Associations of Municipalities and Cities in Bosnia and Herzegovina, Insatsnr: 55060033

⁴⁴ Transparency International, Insatsnummer 12914

⁴⁵ Public Audits with CCI insatsnummer 12887

⁵⁰ OSCE; "Well-being and safety of women BiH – results report", Final report (2019), Executive summary (iii). lead

⁵¹ IRC Balkans; "Bosnia and Herzegovina Rapid Assessment – Una Sana Canton (November 2019), sid.2

⁵² US State Department; Report (June 2019), sid.103-105 Country Report BiH.

⁵³ Summary of the analytical report (EU accession BiH 29705/2019), sid.3

DV⁵⁴. Slutrapporten från den tidigare avtalsperioden 2016–2019⁵⁵ redovisar det innovativa arbetssätt UN Women använt såväl vad gäller prevention som skyddsinsatser för att stödja offer. 27 kommuner i olika delar av BiH har förbättrat tillgången till vad man kallar multi-sektoriella stödfunktioner till överlevare. 60 procent av ”första hjälpare” som utbildats levererar nu tjänster i linje med Istanbulkonventionen. Slutrapporten visar också att 25 procent av unga män och pojkar har förändrat sina attityder. Åtta *Be a Man Clubs* har etablerats i fyra områden och möjliggjort för män att engagera lokalsamhället kring frågan om våld mot kvinnor och flickor och därigenom påverka folk. Svenskt stöd inkluderar även Kvinna till Kvinna som även de arbetar mot GBV.⁵⁶ Sarajevo Open Centre är den ledande HBTQ-organisationen i BiH, och har visat på starkt ledarskap under 2019 då man organiserade den första Prideparaden någonsin i Sarajevo den 8 september.⁵⁷ Manifestationen skedde helt utan incidenter och med deltagande av cirka 3000 personer.⁵⁸ Portföljen inriktas på existerande utvecklingsutmaningar och är i linje med strategins målsättning att stärka arbetet med att motverka våld mot kvinnor samt reducera hatbrott. Den ges därför grönt trafikljus.

Mål 7. En mer demokratisk och effektiv poliskår

Strategimål

Portfölj

Inga relevanta insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

Mål 8: Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring

Strategimål

Civilsamhället i BiH är bitvis starkt och välorganiserat. Inför den tredje översynen av BiH i FNs MR-kommission (*Universal Periodic Review*) i november 2019 togs en genomarbetad skuggrapport fram av Sarajevo Open Centre (SOC) och ett antal andra civilsamhällesorganisationer (CSO) i landet. Utöver detta ledde och organiserade SOC tillsammans med 14 andra CSOer den första Pride-marschen i landet någonsin. Dock är mötesfriheten begränsad. Exempelvis har rörelsen ”Rättvisa för David” som startade 2018 i RS slagits ned hårt av myndigheterna där.⁵⁹ Ett starkt och pluralistiskt civilsamhälle som når ut i hela landet med stark röst för reella förändringar saknas alltså. På basis av detta bedöms trafikljuset vara gult.

⁵⁴ UN Women; UNW BiH Country office – Support to UNW strategic Note implementation in BiH 2019-2022, 3rd December 2018. Insatsnr: 13162, UM2018/44334-1

⁵⁵ UN Women; Final Report ”Standards and engagement in ending violence against women and domestic violence in BiH, Jan 2020 (sid. 3, 12, 16-17). Insatsnummer: 55060054

⁵⁶ Supp Women's Civil Society in improving the inst. resp. to GBV in BiH 2018-2020”, Insatsnummer: 12022

⁵⁷ Sarajevo Open Centre, egen uppskattning gjord (Januari 2020)

⁵⁸ 56th Report OHR; sid.1

⁵⁹ Human Rights Paper (nr.45), Shadow report to UPR (March 2019), sid.20

Portfölj

Sidas stöd till civilsamhället är mångfacetterat och ges till HBTQ-frågor och kvinnors rättigheter, men även till mediainsatser och till en webbportal (BUKA)⁶⁰ som når stora grupper. Stödet till SOC⁶¹, bedöms vara mycket strategiskt. Sent 2018 vann SOC en stor rättslig seger för landets HBTQ-rörelse där landets konstitutionsdomstol utdömde finansiell ersättning för personer som skadats i samband med hatbrott. Polisen och andra rättsvårdande myndigheter har nu att följa striktare regler vad avser skydd av dessa grupper.⁶² SOC presenterade sin årliga *Pink Report 2019* i vilken det framgår att man organiserade utbildning för Polisakademin i FBiH avseende hatbrott.⁶³ Ett viktigt genombrott var att en första Pridemarsch hölls 2019. Webbportalen BUKA har aktivt deltagit i att stärka och informera ett levande civilsamhälle, genom sina omfattande reportage i BiH och med nyheter som täckt flera känsliga ämnen. BUKAs webbportal är bland de 10 mest besökta i landet och den näst största i termer av besök i RS.⁶⁴ Det finns alltså CSOer som är starka och har en röst, och som lyckas ge röst även till de ohörda. Portföljens färg bedöms vara grön, eftersom den inriktas på relevanta utvecklingsproblem, länkar till strategimålet och uppvisar påtagliga resultat.

Mål 9: Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val

Strategimål

The Economist Intelligence Unit placerar i sin *Democracy Index 2019* BiH i kategorin hybridregimer vilken karaktäriseras av regelbundna val behäftade med felaktigheter, systematiska övergrepp av mänskliga rättigheter, brist på legalt oberoende, hög grad av korruption, angrepp på media samt nära nog ingen fungerande rättsstat.⁶⁵ KOM anger i sin analytiska rapport att landet uppvisar tecken på *state capture*⁶⁶. Lagstiftning och institutioner som länkar till fundamentala rättigheter finns i stort på plats. Dessa behöver dock fullt ut få verka samt substantiellt förbättras. Lagstiftningen behöver harmoniseras med europeisk standard, administrativ kapacitet behöver stärkas och budget behöver allokeras för att uppfylla fundamentala rättigheter. Det finns inga nationella strategier som rör mänskliga rättigheter och anti-diskriminering. Jämlikheten mellan medborgare i olika delar av landet är därmed inte tryggad. Lagar som rör icke-diskriminering och jämställdhet mellan könen finns men efterlevs inte till fullo. Detta gäller även våld mot kvinnor.

ODIHR, OSSE samt Venedigkommissionen har angett rekommendationer för hur man skall förbättra valsystemet och försäkra sig om att valen genomförs i linje med europeisk standard, vilket även omfattar öppenhet kring politisk partifinansiering. Vad gäller lokalval har medborgarna i Mostar inte getts möjlighet att välja kommunalt styre sedan 2008. Kvinnor är underrepresenterade i politiken och i det

⁶⁰ BUKA, Insatsnummer 11330

⁶¹ Sarajevo Open Centre Strategic Plan 2018-20, Insatsnummer 12030

⁶² SOC, "Annual Report" (annex I, Results Assessment Framework), 2019, sid.3

⁶³ SOC, "Pink Report 2019 – Annual report on the State of the Human Rights of LGBTI people in BiH", 2019, sid.12

⁶⁴ BUKA, "Annual Report 2017-18" (March 2019), sid.7-8 Insatsnummer 11330

⁶⁵ The Economist Intelligence Unit "Democracy Index 2019 - A year of democratic setbacks and popular protest" sid.12
<http://www.eiu.com/Handlers/WhitepaperHandler.ashx?fi=Democracy-Index-2019.pdf&mode=wp&campaignid=democracyindex2019>

⁶⁶ EC: Analytical Report accompanying the Opinion, 2019, sid 28

offentliga livet. Jämställdhetslagen anger krav att minst 40% kvinnor skall vara del av den lagstiftande, exekutiva och dömande makten på alla nivåer men detta efterlevs inte – den aktuella siffran är 20 procent.⁶⁷ Strategimålen är alltså långt ifrån uppfyllda och utvecklingen går långsamt. Positiva krafter finns, inte minst inom civilsamhället och trafikljuset anges sammantaget som gult.

Portfölj

Sverige har endast en insats som kan hänföras till detta mål, projektet *Women in Elections* genom FN vilket ger stöd till kvinnor för ökat politiskt deltagande och att öppna dörrar för framtida generationer.⁶⁸ Kvinnors politiska underrepresentation gör svenska insatsen högst relevant. Det stora intresset och engagemanget för jämställdhet i politiken indikerar att detta års lokalval (2020) kan leda till positiv förändring, vilket sammantaget motiverar grönt trafikljus.

Mål 10: Friare och mer oberoende media

Strategimål

Det politiska inflytandet och starka intressegruppers påverkan gör att staten inte förmår skapa en säker och öppen miljö som är gynnsam för mediasektorn. Ärekränkingsmål är ett verkkningsfullt medel mot journalister som man vill tysta eller alternativt säkerställa att de utövar själv censur. Bristen på transparens vad gäller ägarskap av mediaföretag samt oklara regler för mediafinansiering utgör ett hot mot medias oberoende och yttrandefriheten. Situationen för oberoende media är kritisk och det är angeläget att förbättra tillgången på objektiv information till medborgarna. Enligt uppgifter från BiHs journalistförbund mottog de 20 anmälningar mot mediafrihet och journalisters individuella rättigheter till sin *Free Media Help Line*, varav 5 handlade om fysiska attacker på journalister⁶⁹. Kvinnliga journalister bedöms vara särskilt utsatta när det gäller hot och trakasserier⁷⁰. Mediakunskap och källkritik brister vilket gör att TV-journalister inte kritiskt undersöker eller förstår politikernas tal och hatangrepp online. Detta är tydligt speciellt när man läser kommentatorsfältet på de större onlineportalerna. Det faktum att viss oberoende media alltjämt finns samt BIHs Pressråd bedriver ett effektivt arbete för att skydda journalister gör ändå att trafikljuset blir gult.

Portfölj

Sida stödjer Centre for Investigative Reporting (CIN), som agerar som visseblåsare och fokuserar på rapportering kring maktmissbruk och korruption i BiH⁷¹. CINs oberoende undersökande journalistik och forskning har korruption som huvudämne, organiserad brottslighet samt kopplingar mellan politiker och kriminella nätverk. Totalt cirka 50 reportage publicerades 2018. CIN fortsätter därutöver sitt enträgna arbete att trycka på vad gäller lagen om tillgång till information tillsammans med samarbetsparter som TI BiH, Media Center etc. Deras engagemang siktar på att BiHs handlingsplan för förbättrad transparens

⁶⁷ OSCE - ODIHR Election Observation Mission Final Report, Januari 2019

⁶⁸ Women in Elections, Insatsnummer:11436

⁶⁹ BH Journalists Association; BOSNA I HERCEGOVINA Indicators on the level of media freedom and journalists' safety 2018, sid. 26 <https://safejournalists.net/wp-content/uploads/2018/12/2018-BiH-Indicators-on-the-level-of-media-freedom-and-journalists-safety.pdf>

⁷⁰ Status of female journalists in Bosnia and Herzegovina - Interdisciplinary study, 2019 sid. 51 <https://bhnovinari.ba/bs/2019/02/01/status-of-female-journalists-in-bih/>

⁷¹ Centre for Investigative Reporting (CIN) Insatsnummer: 55060035

och aktivt medborgardeltagande ska efterlevas⁷². Sverige finansierar även ett mindre samarbete med Europarådet (CoE) i BiH där man ser över existerande lagstiftning om media och yttrandefrihetsfrågor.⁷³ Projektet ser på nuvarande lagstiftning och hur väl den överensstämmer eller inte med yttrandefriheten och om den håller europeisk standard. Insatsens slutsatser kommer att presenteras under 2020. Ambassaden bedömer att stödet genom CIN samt CoE gett relevanta och bra resultat och svarar mot aktuella utmaningar. Portföljen ges grönt trafikljus.

Mål 11: Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EUs strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering

Strategimål

Under de senaste fyra åren har BiH mött många utmaningar vad gäller grundläggande rättigheter. Otaliga oegentligheter och klagomål kopplade till valprocesser har inverkat negativt såväl vad gäller nationella som lokala val (2018). Bristande efterlevnad av utslag i Europadomstolen för mänskliga rättigheter visar de styrande regeringsorganen i BiH inte ännu uppvisar tillräcklig politisk vilja för att göra nödvändiga ändringar av vallagen. Till detta kan läggas att mötesfrihet alltför ses som ett säkerhetsproblem i stället för en grundläggande rättighet på många nivåer i BiH politiska liv. Mediefriheten begränsas av hot och attacker på journalister och mediahus. Det legala ramverk som skall skydda kvinnors mänskliga rättigheter är inte samstämmigt i landets alla delar. Slutsatser från det civila samhället och dess skuggrapport inför UPR-processen är att staten och dess institutioner utträttat mycket lite konkret⁷⁴. Det är dock värt att notera som en positiv signal att dödsstraffet avskaffats i RS genom beslut från BiHs konstitutionsdomstol⁷⁵. Jämställdhet är alltför ett ouppnått mål med stora utmaningar vad avser att bekämpa våld mot kvinnor, lika deltagande i ekonomiskt och offentligt liv, jämlikhet när det gäller beslutsfattande och politiskt deltagande⁷⁶. Given vad som angetts ovan kvarstår BiH med gult trafikljus.

Portfölj

Portföljen inkluderar stöd till FIGAP-projektet⁷⁷ och till landets jämställdhetsmyndighet (AGE) samt till de två jämställdhetscentra som finns i FBih och RS. FIGAP projektet inleddes 2018, men är mycket försenat och började genomföras först i mitten av 2019. Under 2018 fattades beslut om BiH Gender Action Plan (GAP) 2018–2022 inklusive en handlingsplan för FN-resolution 1325. Handlingsplanerna syftar till att omsätta internationella åtaganden och lyfta in dem i nationell lagstiftning. GAP är länkad till EUs GAP II-plan. Vidare har arbetsplaner och budgetar framtagits för genomförande av FIGAP.⁷⁸ Kvinna till Kvinna och deras partnerorganisationer har bedrivit påverkansarbete gentemot myndigheter på olika nivåer för bättre gensvar vad gäller att bekämpa och förebygga våld mot kvinnor. Ett sådant konkret exempel är lagen om skydd mot våld i hemmet för Brcko-distriktet, vilken antogs 2018. När det

⁷² Centre for Investigative Reporting (CIN) "Annual Report 2018", sid.1 och 5

⁷³ Human Rights Reporting and the Role of Media in BiH, Insatsnummer: 13584

⁷⁴ Human Rights Papers (nr.45); Shadow report for the 3rd UPR of the State of Human rights in BiH (March 2019), sid.4

⁷⁵ E-mail, EU/EEAS October 10 (2019); nämner BiH Constitutional Court beslutet (Okt.2019)

⁷⁶ UN Women & Agency for Gender Equality; "Gender Brief BiH" (2019), sid.3

⁷⁷ Gender Action Plan Phase II (FIGAP=Facility for Implementation of Gender Action Plan), Insatsnummer: 55060024

⁷⁸ Ministry for Human Rights and refugees (AGE), Brev daterat 21 November 2018.

kommer till lagföring har ett mer intensivt samarbete etablerats med polis- och rättsvårdande myndigheter för att förbättra polisutredningar.⁷⁹ Sedan 2017 har Sverige gett stöd till Atlantic Initiative⁸⁰ vars projekt avser att minska könsrelaterade stereotyper inom rättssystemet samt att förbättra lagföringen av förövare av våld mot kvinnor. Projektet har arbetat med över 170 domare i hela landet. Stödet har bidragit till självkritisk översyn av våld mot kvinnor och hur dessa fall bedöms av domstolsväsendet.⁸¹ Dessa insatser bedöms ge positiva bidrag till att BiH ska uppfylla sina internationella åtaganden varför portföljen ges grönt trafikljus.

Mål 12: Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv

Strategimål

Trots ett imponerande ramverk vad gäller lagar, policy och institutioner rankas BiH som 62 av totalt 149 länder i *Global Gender Gap Report* (2018)⁸². Statistik av detta slag reser frågor rörande landets övergripande ansvarstagande och engagemang för jämställdhet. Kvinnor är underrepresenterade på alla nivåer av det politiska livet vilket även gäller inom den ekonomiska sfären. Kvinnor utgör en liten del av den reguljära arbetskraften i BiH med 24,9 procent, vilket betyder att 2/3 av kvinnorna inte söker arbete.⁸³ Obetalt arbete är mycket vanligt förekommande bland kvinnor som ofta tar hand om barn och äldre. Även de kvinnor som deltar i arbetsmarknaden möter en betydande ojämlikhet. Som ett exempel, är 23 procent av kvinnorna inom ICT-sektorn arbetslösa medan motsvarande tal för män är 19 procent. Skillnaden är än större för unga kvinnor (51,4 jämfört med 43 procent för män). Det är tre gånger så många män som arbetar inom ICT-sektorn än kvinnor, och fyra gånger fler män som färdigutbildat sig inom ICT. Dock finns det vissa positiva exempel där framgångsrika kvinnor utgör positiva förebilder inom ICT-sektorn. Bedömningen är sammantagen att trafikljus bör ges gul färg.

Portfölj

Den svenska portföljen med bäring på detta mål är bred med insatser för kvinnors politiska deltagande och kvinnors ekonomiska egenmakt samt stöd på såväl övergripande statlig nivå som till enskilda organisationer, aktivister och egenföretagare. UNDP-projektet *Women in Elections*⁸⁴ (se ovan) bidrar till detta mål. Inom den ekonomiska sfären stärker projekt likt FARMA II kvinnors ekonomiska egenmakt. Under 2016 genomförde FARMA II en analys kring specifika jämställdhetsbarriären inom olika jordbrukssektorer och värdekedjor. Baserat på dessa slutsatser utfärdades rekommendationer och FARMA II antogs en strategi för stärkt jämställdhetsintegrering.⁸⁵ Kvinnliga producenter och kvinnoleda produktionsorganisationer ges prioritet att erhålla tekniskt stöd⁸⁶. Stödet till FIGAP II⁸⁷ (se ovan) försenades kraftigt men har nu bättre förutsättningar att implementera planen för 1325. UN

⁷⁹ Kvinna till Kvinna, Årsrapport (2018), Maj 2019. Sid.5

⁸⁰ The Gender and Justice Project/Atlantic Initiative, Insatsnummer: 11299

⁸¹ Gender and Justice in Bosnia and Herzegovina Narrative Report Reporting period: 1 February 2018- 1 February 2019 sid.2

⁸² FCG Gender input for the Regional Strategy for the WB., (NCG), sid.4, report 20th September 2019

⁸³ Global Gender Gap report 2018 (World Economic Forum), 27th January 2020 – online edition

⁸⁴ Women in Elections, Insatsnummer: 11436

⁸⁵ FARMA II Gender Analysis and Gender Mainstreaming Strategy sid.3 UF2014/42578-37, Insatsnummer: 55060027

⁸⁶ FARMA II Gender Analysis and Gender Mainstreaming Strategy sid.31 UF2014/42578-37, Insatsnummer: 55060027

⁸⁷ Gender Action Plan Phase II (FIGAP=Facility for Implementation of Gender Action Plan), Insatsnummer: 55060024

Women har under året beviljats fortsatt stöd men denna gång med en programansats genom stöd till den strategiska planen (*Strategic note 2019-2022*), vilket möjliggör ett bredare stöd för kvinnors rättigheter i landet, fortsatt kamp mot våldet mot kvinnor men även viktigt stöd till kvinnors ekonomiska egenmakt. Stödet omfattar även ett nära samarbete med såväl civilsamhället och med landets jämställdhetsinstitutioner. Initiativet *IT Girls* är ett kombinerat stöd som inkluderar UNDP och UNICEF⁸⁸ samt UN WOMEN. Detta stöd söker övervinna några av de begränsande faktorer som möter kvinnor och unga flickor inom ICT-sektorn. Projektet söker bryta traditionella könsstereotyper från tidig ålder.⁸⁹ Från 2016 till 2019 har initiativet nått och inspirerat ett stort antal flickor och unga kvinnor att gå vidare som ICT-expert eller entreprenör. Sammantaget bedöms de svenska insatserna ha hög relevans och generellt sett uppvisa goda resultat varför grönt trafikljus anges.

Mål 13: Ökat förtroende och försoning mellan partnerna i och mellan länderna

Strategimål

Framstegen mot strategimålet under året har varit blygsamma. Det kan konstateras att det politiska landskapet varit relativt orörigt under 2019 och uppmärksamheten riktades mot den utdragna processen att bilda regering. Därutöver har det politiska spänningarna ökat givet RS beslut att initiera en ny undersökning av vad som hände i Srebrenica 1995. Etniska spänningar kvarstår vilket påverkar utvecklingen i landet och försenar och stoppar reformer. Splittringen ökar och hämmar BiHs möjligheter att närma sig EU. Däremot, och som noterats av OHR, har regeringarna i båda entiteterna simultant antagit ett antal reformer som relaterar till EU och dess reformagenda.⁹⁰ Vissa framsteg i närmandet till EU men i långsammare takt än önskat. Sammantaget anges här trafikljuset till gult.

Portfölj

Sveriges stöd till International Commission on Missing Persons (ICMP) samfinansieras med EU och med USAID. ICMP är det enda internationella organ som arbetar med att identifiera försvunna personer från kriget. Mer än 31 000 personer var registrerade försvunna efter kriget 1995 och mer än 23 000 (74 procent) har identifierats av ICMP.⁹¹ ICMP har stärkt BiHs egna institutioners kapacitet att hantera fall på ett icke diskriminerande sätt, har bidragit till utveckling av lagstiftning för att trygga efterlevandes rätt samt stärkt olika familjeorganisationer som varit villiga arbeta över etniska gränser.⁹² Mostar Rock School (MoRS) har sammanfört unga musiker genom utbildning och uppträdanden. Deras innovativa förhållningssätt har gjort MoRS till en attraktiv plats att vara, med möjligheter att skapa vänskapsband och överbrygga klyftor mellan etniska grupper. Genom sitt arbete verkar man på ett försonande sätt och för inte endast samman unga människor utan även deras föräldrageneration.⁹³ Såväl ICMP som MoRS arbete bedöms som viktiga komponenter för BiHs sociala, politiska och legala försoningsprocess, därför bedöms trafikljuset vara grönt.

⁸⁸ Child protection programme UNICEF, Insatsnummer: 11388

⁸⁹ IT Girls in numbers 2016 – 2019 (UN flyer Oktober 2019)

⁹⁰ 56th Report from the OHR, daterad 18 Oktober 2019. sid.1

⁹¹ ICMP Final narrative report & annexes (September 2017-August 2019), annex ICMP: The law on Missing persons in BiH. Submitted 21st January 2020.

⁹² See above; ICMP main narrative report sid.3 inlämnad 21 Januari 2020.

⁹³ Mostar Rock School; Strategic Plan 2020-2023 sid.1. insatsnr: 13550, UM2020/01683-2

3.3 Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

BiH befinner sig generellt sett i ett tidigt skede vad gäller miljömedvetande och frågan ges inte tillräcklig prioritet på politisk nivå. Den svenska portföljen uppvisar balans mellan policyskapande stöd, investeringar i miljöinfrastruktur och institutionsbyggande och bedöms överlag som tydligt relevant för landets utmaningar och EU-närmandet.

Mål 14: Att partnerländerna i högre grad uppfyller EUs regelverk och internationella överenskommelser för miljö, klimat och energi

Strategimål

Bosnien-Hercegovina är alltså i ett tidigt stadie vad gäller förberedelser kring miljö, klimat och energifrågor. Vissa framsteg har nåtts genom antagande av en miljöanpassningsstrategi och flera viktiga handlingsplaner och strategier inom områdena energi, förnybar energi och energieffektivitet. Alltjämt har dock landet behov av att stärka och fullt ut genomföra en nationellt koordinerad samt harmoniserad ansats vad gäller strategisk planering och lagstiftning inom miljöområdet (och dess delområden). Detta krävs för att ytterligare kunna närma sig och anpassa sig till EUs regelverk som gäller alla nivåer av regeringar. Det krävs att man etablerar ett funktionellt luftövervakningsnätverk i hela landet som kan säkra harmoniserad insamling av data så att relevanta åtgärder kan vidtas vid luftförorening. På kemikalieområdet är genomförandet av en nationell plan baserad på Stockholmskonventionen om icke nedbrytbara organiska föreningar alltjämt otillräckligt. Landet behöver följa Parisavtalet och uppdatera sin INDC (*Intended Nationally Determined Contributions*).⁹⁴ Bedömningen är, trots långsam utveckling, att det finns en rörelse framåt i relation till strategimålet. Gult trafikljus anges.

Portfölj

Portföljen fokuserar på att stödja BiH så att man kan leva upp till de krav EU ställer på miljö, klimat och energieffektivitet. Under 2019 inleddes stöd, genom Stockholm Environment Institute, för utveckling av en nationell miljöstrategi som skall hjälpa landet att uppfylla EUs regler samt internationella miljöavtal, att förbättra miljön i landet och att investeringar i miljöinfrastruktur.⁹⁵ Viktigt stöd ges också på kemikalieområdet genom uppbyggnad av en hållbar hantering av icke-nedbrytbara organiska föreningar (*Persistent Organic Pollutants, POPs*) och till genomförandet av den nationella handlingsplanen.⁹⁶ Projektet för bättre luftkvalitet genom Naturvårdsverket ger stöd för att uppnå EU-standard för luftkvalitetssektorn.⁹⁷ GED-projektet (*Green Economic Development*) genom UNDP bidrar även det till anpassning med EU-krav vad gäller energieffektivitet och övergång till förnybar energi. GED är på god väg att etablera ett enhetligt energihanteringssystem och skapa regelverk som inte bara skall gälla på entitets- och kantonal nivå, utan även på den statliga nivån.⁹⁸ Detta motiverar att resultaten kan bedömas som helt relevanta, och bidrar till framsteg. Grönt trafikljus anges.

⁹⁴ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019 sid.160

⁹⁵ The Project document for the development of The Environmental Strategy of Bosnia and Herzegovina, Sept 2019, sid.6, Insatsnr: 13717

⁹⁶ The Project document Environmentally Sound Management of Persistent Organic Pollutants (POPs) in industrial and hazardous waste sectors, sid.1, sid.16, Insatsnummer: 13119

⁹⁷ Air Quality Management in BiH, Insatsnummer: 12071

⁹⁸ UNDP – "Green Economic Development Project – Activity Report for 2018", Sept 2019 sid.15, sid.11

Mål 15: Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle

Strategimål

Medvetenheten om miljöskyddets betydelse, samt offentligt deltagande och engagemang har ökat löpande hos folkflertalet, civilsamhället samt inom näringslivssektorn. Trots att utvecklingen går framåt så förblir civilsamhällets påverkansarbete för policyförändringar och effektivt deltagande för miljön svagt. Folkligt deltagande i beslutsfattande rörande miljöaspekter är alltså otillräckligt.⁹⁹ Mer krävs för att höja medvetenheten om miljöskydd och insatser som är klimatrelaterade på alla nivåer i landet, bland befolkningen i stort och hos beslutsfattare, både inom privat sektor och näringsliv.¹⁰⁰ Viss framgång i relation till strategimålen kan skönjas, men mycket finns kvar att göra för att uppnå större miljömedvetenhet på alla nivåer – därför bedöms gult trafikljus vara aktuellt.

Portfölj

Sveriges stöd inriktas delvis på att skapa förutsättningar för civilsamhället att bli än mer proaktiva förespråkare för policyförändringar inom miljöområdet och att involvera befolkningen i beslutsfattande processer. Stödet till CPCDs (*Civil Society Promotion Center*) projekt bedöms som instrumentellt för en större grad av engagemang av civilsamhället för att skydda och bevara miljön och bedriva påverkansarbete. Man arbetar därtill med att öka på medvetenheten hos barn och ungdomar samt stödjer utbildningssystemet genom att föda in miljötänkande i skolornas läroplaner.¹⁰¹ Den privata sektorn och näringslivet och offentliga institutioners engagemang länkat till SDG utgör en annan viktig del av det svenska stödet.¹⁰² Det fortsatta uppsökande arbetet som bedrivs av GED-projektet handlar primärt om att substantiellt öka intresset och medvetenhet kring energieffektivitet bland befolkningen i stort.¹⁰³ Detta motiverar att det stödet under detta mål bedöms som relevant, och bidrar till förbättrad miljömedvetenhet och ansvar. Trafikljuset bedöms vara grönt.

Mål 16: Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi

Strategimål

Under senare år har framsteg gjorts inom avfallshanteringssektorn i BiH, men mycket återstår att göra. Illegala soptippar utgör fortfarande ett hot mot miljön. Avfallshantering samt återanvändning är alltjämt i sin start-fas. BiH har inlett ett långsiktigt arbete med att arbeta fram en plan för regionala deponier, en särskild utmaning i den komplexa politiska och ekonomiska situation som råder.¹⁰⁴ Vatten- och avloppssektorn i landet karaktäriseras generellt av bristande kvalitet och hållbarhet i de tjänster som tillhandahålls. Tillgång till system för dricksvatten och avloppsrening har successivt ökat sin täckning,

⁹⁹ "Think Nature" Project Document by CPCD, Juli 2019 sid.6, Insatsnummer: 13958

¹⁰⁰ Revision of Selected Environmental Components of the State of the Environment Report for Bosnia and Herzegovina, UNEP, Nov 2019, sid.218

¹⁰¹ "Think Nature" Project Document by CPCD, Juli 2019, Insatsnummer: 13958

¹⁰² SDGs and Agenda 2030 in BiH Project Progress Report Juli 2019, sid. 5, Insatsnummer: 10495

¹⁰³ UNDP – "Green Economic Development Project – Activity Report for 2018", Sept 2019. Sid. 25, Insatsnummer: 13303

¹⁰⁴ Technical Assistance: Building Long-Term Sustainability for Integrated Solid Waste Management Bosnia and Herzegovina, The Final Report, Dec 2019 sid.3, sid.10, Insatsnummer: 55060045

men åtgärder krävs för att göra tjänsterna hållbara över tid. De flesta avloppsanläggningarna har problem med sina underhållssystem och planer, som exempelvis Mostar.¹⁰⁵ Energieffektiviteten i BiH är fortsatt låg men vissa framsteg har gjorts den senaste åren.¹⁰⁶ Kapaciteten för förnyelsebar energiproduktion har sakta ökat de senaste åren men är ännu ej tillfredställande. Landet behöver göra ytterligare ansträngningar att skapa en mer gynnsam miljö för investeringar i förnybar energi.¹⁰⁷ Sammantaget har alltså vissa mindre förbättringar skett men omfattande utmaningar kvarstår och trafikljuset bedöms vara gult.

Portfölj

Sveriges stöd till miljöinfrastruktur är betydande och genomförs i samarbete med utvecklingsbankerna (World Bank¹⁰⁸, EIB¹⁰⁹, EBRD¹¹⁰) och UNDP¹¹¹. Fokusområden är vattenrening, energieffektivisering, avfallshantering och luftkvalitet. Bidraget till infrastrukturutveckling inkluderar också medvetandekampanjer samt institutionellt stärkande med syfte att skapa hållbarhet i de tjänster som produceras. GED-projektet har varit instrumentellt i att öka energieffektivitet inom den offentliga sektorn och dess byggnader och att stärka den institutionella kapaciteten för effektiv energihantering på olika nivåer inom förvaltningarna runt om i BiH.¹¹² Samverkan med det av Sida finansierade EBRD-programmet för kommunala infrastrukturinvesteringar i regionen har fungerat väl och skapat synergier. Det svenska stödet ligger i linje med strategimålet och de stora utmaningar BiH står inför vad gäller att leva upp till EUs direktiv. Det har också bidragit till goda resultat genom mer hållbara offentliga miljötjänster, vilket motiverar det gröna trafikljuset.

4 Implikationer för innevarande strategiperiod

Baserat på det som rapporterats i denna rapport bedöms implikationerna för innevarande år, det sista på denna strategi, och delvis en möjlig kommande strategi vara följande:

- Förändringsteorin, där förbättrade levnadsvillkor för kvinnor och män i BiH skapas med hjälp av de reformer som följer av EU-närmandeprocessen och ett framtida EU-medlemskap, bedöms ha fortsatt giltighet;
- EU-medlemskap för BiH ligger långt in i framtiden. Vid bedömning av fortsatt stöd till pågående insatser eller stöd till ny verksamhet bör dock möjligheter att leverera på de 14 huvudprioriteringarna i KOMs utlåtande samt rekommendationerna i den speciella rapporten om rättsstaten i BiH väga tungt;
- Sökandet efter landsomfattande, systemrelaterade lösningar och angreppssätt, där biståndet inriktas på att skapa rättsliga och institutionella ramverk och länka samman, skapa samordning och

¹⁰⁵ Policy Paper, Aquasan Network in BiH March 2019 & World Bank's Concept Note on Modernization of the Water Supply and Sanitation Services in BiH Jan 2019, sid.6

¹⁰⁶ UNDP – "Green Economic Development project II phase – Annual Report Sept 2019, sid.6, Insatsnummer: 13303

¹⁰⁷ EC: Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, 2019 sid.126

¹⁰⁸ New SWM programme, Insatsnr: 55060045

¹⁰⁹ EIB Municipal water and sanitation projects Insatsnr: 53020020

¹¹⁰ EBRD water project Plava Voda Insatsnr: 55060044

¹¹¹ Green Economic Development II Phase, Insatsnr: 11303 och Energy efficiency with UNDP Insatsnr: 55060025

¹¹² UNDP – "Green Economic Development Project – Activity Report for 2018", Sept 2019. sid.9 och 11, Insatsnr: 13303

samarbete mellan olika administrativa nivåer och olika aktörer i BiH, skapar förutsättningar att på sikt nå bättre resultat på strategimålsnivå;

- Balansen i volymer mellan de olika resultatområdena, vilken uppnåtts genom en extra satsning på miljö och klimat de senaste åren, är, sett över hela strategiperioden, relevant i relation till BiHs utvecklingsutmaningar och den svenska strategin;
- Situationen i BiH motiverar tydligare fokus på demokratisatsningen. Detta sker med fördel inom resultatområde 2, men kan också genomföras inom övriga resultatområden;
- Givet bristerna i att trygga grundläggande rättigheter för personer med funktionshinder och den romska minoriteten, bör möjligheter övervägas att komplettera portföljen inom resultatområde 2 med ytterligare riktade insatser för dessa grupper, eller integrering inom andra, bredare insatser. Arbetet att identifiera möjliga ingångar för svenskt bistånd vad gäller dialog och förtroendebyggande insatser med sikte på långsiktig försoning bör påbörjas under 2020;
- Inom resultatområde 3 bör balansen mellan policyskapande stöd, investeringar i miljöinfrastruktur och institutionsbyggande upprätthållas. Stödet för förbättrad luftkvalitet bör under året ha börjat producera påtagliga resultat. Om så inte sker inleds sökande efter alternativa arbetssätt;
- Inom resultatområde 1 bör arbete inledas för att identifiera en lämplig fortsättning för stöd till ekonomisk utveckling och entreprenörskap i rurala områden, inklusive möjligheter inom ekoturism och hållbart skogsbruk/-förvaltning. Länkarna till resultatområde 3 stärks ytterligare genom fokus på gröna jobb och hållbart företagande.

Bilaga 1 P6 rapport Bosnien och Hercegovina 2019

All data in report is per December 31, 2019. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2019: 1 275 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2019: 191 463 KSEK

Table 1. Financial Overview 2019 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2019
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2019 (KSEK)
Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020	Total		191 463
	Western Balkans: Enhanced economic integration with the EU and development of market economy	Western Balkans: Strengthened capacity of institutions for economic integration with the EU	21 033
		Western Balkans: Competitive small and medium-sized enterprises that make up a larger part of the economy	19 331
		Total	40 364
	Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on increased enjoyment of human rights and greater opportunities to exercise democratic influence	Western Balkans: A more free and independent media	2 338
		Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting international and national commitments to human rights, gender equality (including the EU strategy for gender equality), and non-discrimination	17 065
		Western Balkans: Women and men more often have the same power to shape society and their own lives	4 090
		Western Balkans: Increased trust and reconciliation between the parties within and between countries	7 664
		Western Balkans: A more diverse civil society including political parties with strong popular support	3 708
		Western Balkans: Improved conditions for democratic accountability and participation in political processes, including the promotion of free elections	750
		Total	35 614
	Western Balkans: Strengthened democracy,	Western Balkans: A more efficient public management with the	12 548

	greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on strengthened public administration and judicial systems	administrative capacity to implement reforms for EU integration	
		Western Balkans: Public services delivered with better quality based on principles of non-discrimination and equal rights and with less corruption	5 048
		Western Balkans: A more efficient judiciary, which to a greater extent guarantees the right to a fair trial, in accordance with European standards	12 932
		Western Balkans: Reduced gender-based violence, hate crimes and human trafficking	2 126
		Total	32 654
	Western Balkans: A better environment, reduced climate impact and enhanced resilience to environmental impact and climate change	Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting EU regulations and international agreements on the environment, climate and energy	34 050
		Western Balkans: Strengthened environmental responsibility among the public, business and civil society	5 731
		Western Balkans: More sustainable public services in areas such as water and sanitation, waste management, energy efficiency and renewable energy	43 050
		Total	82 831

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 6th year with total duration of 7 years.

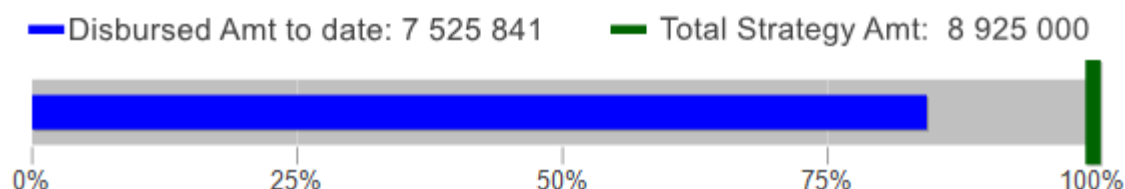
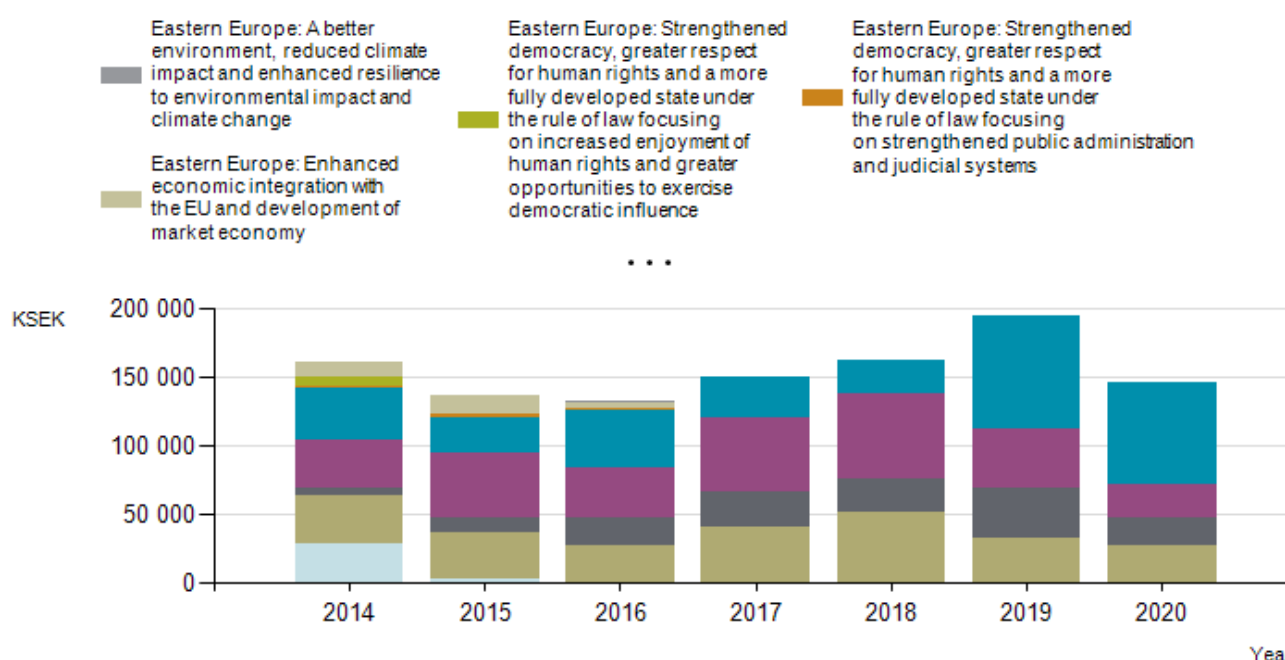

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

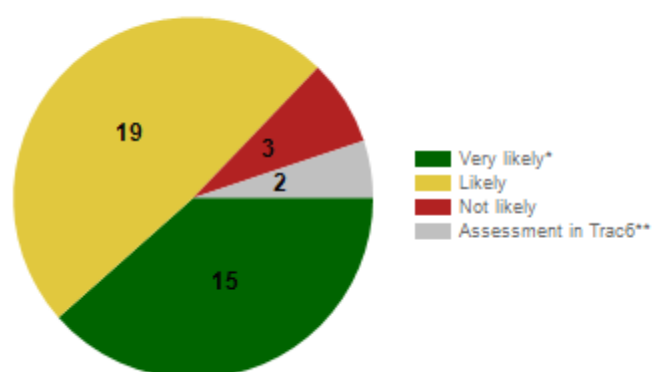
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

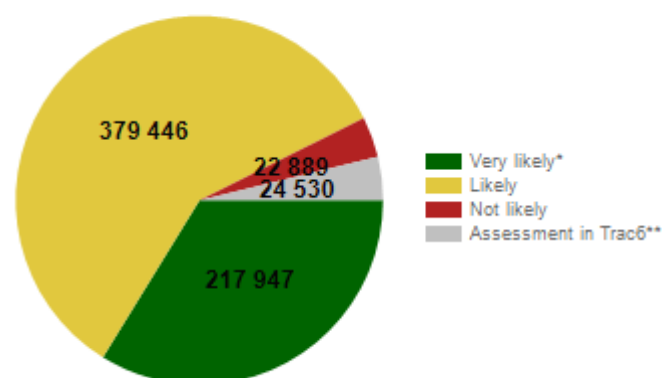
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2019 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2019 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Bosnia-Herzegovina	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	6 295	0
	115 Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet (7 1:1.23)	191 463	239 861
	Total	197 758	239 861

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.